

Modeling between primary maladaptive schemas and suicidal personality traits: mediation of the meaning of life in Gachsaran high school students

Zohreh. Moradian¹, Armin. Mahmoudi*², Ali. Taghvaeinia³

1. Ph.D. Student of General Psychology, Department of Psychology, Yasuj Branch, Islamic Azad University, Yasuj, Iran.

2. Assistant Professor, Department of Educational and Psychology, Yasuj Branch, Islamic Azad University, Yasuj, Iran.

3. Associate Professor, Department of Psychology, Yasuj University, Yasuj, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 412-427

Corresponding Author's Info

Email: dehlidena@yahoo.com

Article history:

Received: 2022/07/09

Revised: 2022/09/12

Accepted: 2022/09/22

Published online: 2022/10/02

Keywords:

schema, personality, suicide, meaning of life.

ABSTRACT

Background and Aim: In the present study, the relationship between early maladaptive schemas and personality traits with suicidal tendency was investigated through the mediation of the meaning of life. **Method:** The current research was descriptive and correlational (structural equation modeling). 420 secondary school students of Gachsaran city (215 girls and 205 boys) were selected by multi-stage cluster sampling method. In order to measure the studied variables, Yang et al.'s (1998) maladaptive schema questionnaires, Neo's personality traits (McCree and Costa, 1985), Steger et al.'s meaning of life (2006) and Mehrabi's suicide tendency (2009) were used. In this research, structural equation modeling (SEM) was used with AMOS version 26 software. Mediation relationships in the proposed model were tested using the bootstrap method. **Results:** The findings showed that the proposed model has a good fit with the data. Early maladaptive schemas had a negative and significant effect on the meaning of life ($\beta=-0.11$; $P=0.017$), but their effect on suicide tendency was not significant. Also, the findings showed that the personality traits of neuroticism ($\beta=0.23$, $P<0.001$), extroversion ($\beta=0.19$, $P<0.002$), agreeableness ($\beta=0.17$, $P<0.003$), and conscientiousness ($\beta=0.48$, $P<0.001$), had a significant predictive power of the meaning of life among students. **Conclusion:** The results related to indirect relationships also showed that primary maladaptive schemas and characteristics of neuroticism, extroversion, agreeableness, and conscientiousness through the meaning of life had significant indirect effects on suicidal tendencies, but the indirect path of trait empiricism to suicidal tendency through the meaning of life was not significant.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article:

Moradian, Z., Mahmoudi, A., & Taghvaeinia, A. (2022). Modeling between primary maladaptive schemas and suicidal personality traits: mediation of the meaning of life in Gachsaran high school students. *Jayps*, 3(1): 412-427.

مدل سازی بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی گرایش به خودکشی: میانجی‌گری معنای زندگی در دانش‌آموزان متوسطه شهرستان گچساران

زهره مرادیان^۱، آرمین محمودی^{۲*}، علی تقوایی نیا^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه روانشناسی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران.
۲. استادیار گروه علوم تربیتی و روانشناسی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران.
۳. دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: در پژوهش حاضر رابطه‌ی طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی با گرایش به خودکشی با میانجی‌گری معنای زندگی مورد بررسی قرار گرفت. **روش پژوهش:** پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی (مدل‌یابی معادلات ساختاری) بود. ۴۲۰ دانش‌آموز دوره متوسطه دوم شهرستان گچساران (۲۱۵ نفر دختر و ۲۰۵ نفر پسر) با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای سنجش متغیرهای مورد مطالعه از پرسشنامه‌های طرحواره‌های ناسازگار یانگ و همکاران (۱۹۹۸)، ویژگی‌های شخصیتی نئو (مک-کری و کاستا، ۱۹۸۵)، معنای زندگی استگر و همکاران (۲۰۰۶) و گرایش به خودکشی مهرابی (۱۳۸۹) استفاده شد. در این پژوهش الگویابی معادلات ساختاری (SEM) با نرم افزار AMOS ویراست ۲۶ استفاده شد. روابط واسطه‌ای در الگوی پیشنهادی با استفاده از روش بوت استراپ آزموده شدند. **یافته‌ها:** یافته‌ها نشان دادند که الگوی پیشنهادی از برازش خوبی با داده‌ها برخوردار است. طرحواره‌های ناسازگار اولیه اثر منفی و معنی‌داری بر معنای زندگی داشته ($\beta = -0/11$; $P = 0/017$) ولی اثر آنها بر گرایش به خودکشی معنی‌دار نبود. همچنین یافته‌ها نشان دادند که ویژگی‌های شخصیتی روان رنجوری ($\beta = -0/23$; $P > 0/001$)، برون‌گرایی ($\beta = 0/19$; $P > 0/002$)، توافق‌پذیری ($\beta = 0/17$; $P > 0/003$) و وجدانی بودن ($\beta = 0/48$)، دارای قدرت پیش‌بینی کنندگی معنی‌دار معنای زندگی در بین دانش‌آموزان بوده‌اند. **نتیجه‌گیری:** نتایج مربوط به روابط غیر مستقیم نیز نشان دادند، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های روان رنجوری، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وجدانی بودن از طریق معنای زندگی اثرات غیر مستقیم معنی‌داری بر گرایش به خودکشی داشتند، ولی مسیر غیرمستقیم ویژگی تجربه‌گرایی به گرایش به خودکشی از طریق معنای زندگی، معنی‌دار نشد.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات: ۴۲۷-۴۱۲

اطلاعات نویسنده مسئول

ایمیل:

dehlidena@yahoo.com

سابقه مقاله

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۱۸

تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۰۶/۲۱

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۶/۳۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۷/۱۰

واژگان کلیدی

طرحواره، شخصیت، خودکشی، معنای زندگی.

انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است. تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه استناد به این مقاله

مرادیان، زهره، محمودی، آرمین، و تقوایی نیا، علی. (۱۴۰۱). مدل سازی بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی گرایش به خودکشی: میانجی‌گری معنای زندگی در دانش‌آموزان متوسطه شهرستان گچساران. *دوفصلنامه مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*، ۳(۱): ۴۲۷-۴۱۲.

مقدمه

خودکشی^۱ در میان افراد جوان و نوجوان یکی از دو دلیل اصلی مرگ است و در دهه‌ی گذشته مرگ و میر نوجوانان به این دلیل به طور پیوسته افزایش یافته، بطوری که از سال ۲۰۱۴ خودکشی از سومین عامل مرگ و میر افراد ۱۵ تا ۲۴ ساله به دومین علت مرگ ارتقا یافته است (حسینی و همکاران، ۱۳۹۸). در واقع یکی از پیچیده‌ترین رفتارهای انسان، خودکشی است که در آن، فرد به عمد به زندگی خود خاتمه می‌دهد (رضائیان، ۱۳۹۳). اقدام به خودکشی به منزله‌ی عملی خود ویرانگر تعریف می‌شود که به صورت آگاهانه و هدفمند گاهی با قصد کشتن خود انجام می‌گیرد (کنستانتینوس و همکاران، ۲۰۱۵). زنان بشر (۲۰۲۱) خودکشی را بعنوان رفتاری تعریف می‌کند که فرد از طریق آن می‌کوشد پایان دادن به زندگی خود را بعنوان راه‌حل مشکلات زندگی خود بباید. در نتیجه، خودکشی عملی است آگاهانه و ارادی که فرد برای پایان دادن به زندگی خویش انجام می‌دهد (جعفری و حاجی-زاده، ۱۴۰۰). پژوهش‌ها نشان داده اند عوامل خطر چندگانه‌ای در خودکشی دخیل هستند که شامل افکار، گرایش و اقدام به خودکشی است (لارج و همکاران، ۲۰۱۱).

خودکشی در حال حاضر به صورت یک بحران درآمده و جزء یکی از آسیب‌های اجتماعی اصلی در جامعه ماست و چون مطالعات بسیار کمی تأثیر تعاملی و خودکار تمام عوامل موجود در مدل روانشناسی بین‌فردی خودکشی در ارتباط با همدیگر و در ارتباط با عوامل خطر موجود را بررسی کرده‌اند (باریزلی و همکاران، ۲۰۱۵)، ضرورت توجه به این مسئله بسیار محسوس می‌باشد. در حقیقت این عامل در ایران میزان قابل توجهی از آمار مرگ و میر نوجوانان را به خود اختصاص داده که استان کهگیلویه و بویراحمد در کنار استان‌های ایلام، کرمانشاه، لرستان و همدان، از جمله استان‌هایی هستند که میانگین خودکشی در آنها بطور قابل توجهی بالاتر از میانگین کشوری می‌باشد (نورعلی و رضانی، ۱۳۹۴). با توجه به

اینکه یکی از مهمترین روش‌های پیشگیری از خودکشی، شناسایی افراد دارای گرایش به خودکشی و عوامل زمینه‌ساز آن می‌باشد، لذا بررسی در زمینه‌ی جستجوی این عوامل زمینه‌ساز، می‌تواند در کاهش میزان خودکشی تاثیر بسزایی داشته باشد.

می‌توان یکی از عوامل احتمالی را در بروز رفتارهای خودکشی، بنیادهای شناختی و طرحواره‌های اولیه‌ی فرد دانست (صالحی و نریمانی، ۱۳۹۷). طرحواره‌ها عناصر نظام‌مندی هستند از واکنش‌ها و تجارب گذشته که پیکره‌ی نسبتاً منسجم و پایداری از دانش را شکل می‌دهند و می‌توانند ادراک‌ها و ارزیابی‌های بعدی را هدایت کنند (سگال، ۲۰۱۷). طرحواره‌ها می‌توانند مثبت یا منفی باشند. آنها ریشه در تجارب گذشته داشته و در اثر ارضاء نشدن نیازهای اولیه، خصوصاً نیازهای عاطفی شکل می‌گیرند (محمدپور و همکاران، ۱۳۹۹). در واقع طرحواره‌های ناسازگار اولیه^۲ بازنمایی‌های معتبری از تجارب ناخوشایند دوران کودکی هستند و به صورت الگوهای گسترده، ناکارآمد و فراگیر که شامل خاطرات، هیجان‌ها، افکار و احساسات بدنی در مورد خود و رابطه با دیگران هستند، تعریف می‌شوند. این طرحواره‌ها بیشتر مواقع در سطح آگاهی قرار می‌گیرند و در دسترس هستند و با فرصت‌های خودگزارشی تشخیص داده می‌شوند. هنگامی که طرحواره‌ها فعال می‌شوند اغلب افراد به شیوه‌ای پاسخ می‌دهند که این طرحواره‌ها را در طول زمان حفظ کرده و پایدار نگه می‌دارند (کالوت، ۲۰۱۵). به طور کلی طرحواره‌های ناسازگار اولیه، الگوهای شناختی، هیجانی و واکنش‌های جسمی خود ویران‌گری هستند که در دوره‌های اولیه کودکی شکل می‌گیرند و در طول زندگی وی تکرار می‌شوند (یانگ، ۲۰۰۳، به نقل از یونسی، ۱۳۹۹). ثبات در این طرحواره‌ها و باورها باعث رفتارهای پرخطری چون خودکشی می‌گردد (کرومیر و همکاران، ۲۰۱۱). براساس مطالعات، ایده‌ها، آسیب‌پذیری در برابر آسیب و انزوا/بیگانگی اجتماعی به طور معنی‌داری

1. Suicide

2. early maladaptive schemas

است. این افراد طالب لذت بردن از نظریات جدید و ارزش‌های غیرمتمعارف هستند. افراد با نمرات بالا در انعطاف‌پذیری تمایلات روشنفکرانه گسترده دارند (شولتز و شولتز، ۲۰۱۳، ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۲) و از هوش، خلاقیت و ابتکار بیشتری بهره می‌برند (کاستا، ۲۰۰۱). بعد چهارم ویژگی‌های شخصیتی، توافق‌پذیری است. این عامل نوع رابطه فرد با خود و دیگران را نشان می‌دهد. همانند برون‌گرایی، این عامل نیز بر گرایش‌ها بین‌فردی تأکید دارد. فرد موافق اساساً نوع‌دوست است، احساس همدردی با دیگران می‌کند و مشتاق کمک به آنان است و معتقد است که دیگران نیز با او همین رابطه را دارند. همچنین تعارض‌های بین‌فردی کمتری دارند و از سلامت روانی بیشتری برخوردارند. در مقایسه، شخص ناموافق یا مخالف، خودمصور، مظنون به قید و نیت دیگران است و بیشتر اهل رقابت است تا همکاری. به نظر می‌رسد که سمت توافق این شاخص، هم به نفع جنبه‌های مثبت اجتماعی و هم سلامت روانی بیشتر سوق دارد (کیونگ ساعی و همکاران، ۲۰۲۰) و در نهایت وجدانی بودن پنجمین و آخرین عامل از نظریه پنج عامل بزرگ شخصیت است. این عامل به تفاوت‌های فردی در سازماندهی، اجرای وظایف، کنترل تکانه‌ها و طرح‌ریزی برای انجام رفتارها اشاره دارد (براون و سینامون، ۲۰۱۵).

از آنجا که الگوهای رفتاری و عاطفی فرد تحت تأثیر شخصیت او قرار دارد، می‌توان چنین عنوان کرد که ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند پیش‌بینی‌کننده‌ی خطر خودکشی باشند (شفیعی و همکاران، ۱۳۹۵). افراد با ویژگی‌های شخصیتی آسیب‌زا، تحت شرایط منفی و استرس‌زا، سردرگمی، نگرانی، درماندگی و استرس بالایی را تجربه می‌کنند و عواطف منفی از خود نشان می‌دهند. مطالعاتی که در این زمینه انجام شده، حاکی از این است که ویژگی‌های شخصیتی با خطر خودکشی و افکار خودکشی رابطه دارند و می‌توانند آن را پیش‌بینی کنند (کومار و همکاران، ۲۰۱۳).

می‌تواند افکار خودکشی را پیش‌بینی کند. علاوه بر این، با افزایش آسیب‌پذیری در برابر آسیب و انزوای اجتماعی، احتمال افکار خودکشی افزایش می‌یابد (برجی و همکاران، ۱۳۹۷).

یکی دیگر از عوامل خطر مرتبط با خودکشی، شخصیت فرد است. ویژگی‌های شخصیتی افراد از عوامل مهم و تاثیرگذار در رشد و توسعه آنان است که متاثر از خانواده، اجتماع، همسالان و غیره می‌باشد که بر عملکرد تحصیلی آنها تاثیر می‌گذارد. شواهد حاکی از آن است که نقش ویژگی‌های شخصیتی در گستره موفقیت آموزشی و پیشرفت تحصیلی فراتر از هوش می‌باشد (مقیمیان و کریمی، ۱۳۹۱). در واقع ویژگی‌های شخصیتی عبارت‌اند از مجموعه‌ای نسبتاً پایدار از عوامل درونی که تمام فعالیت‌های فردی را جهت می‌دهند (شاملو، ۱۳۸۵) و شامل پنج بعد روان‌رنجوری ۱، برونگرایی ۲، تجربه‌گرایی ۳، توافق‌پذیری ۴ و وجدانی بودن ۵ هستند (مک‌گون و همکاران، ۲۰۱۴). کاستا و مک‌کری (۱۹۹۲) بیان می‌کنند که یکی از ابعاد وسیع شخصیت، روان‌رنجوری است که به معنای داشتن احساسات منفی همچون ترس، غم، احساس گناه، برانگیختگی، خشم، احساس کلافگی دائمی و فراگیر بر مبنای مقیاس عصبيت است (کومار و همکاران، ۲۰۱۳). بعد برون‌گرایی شخصیت نیز که در برابر درون‌گرایی قرار می‌گیرد، به معنی آمادگی فرد برای ارتباط با جهان خارج است. این عامل با سلامت هیجانی رابطه مثبت دارد. بدین ترتیب افراد برون‌گرا با استرس‌های روزمره راحت‌تر کنار می‌آیند و احتمالاً به هنگام مشکل کمک بیشتری از اطرافیان خود دریافت می‌کنند. آنها همچنین تعداد بیشتری از رویدادهای مثبت را تجربه می‌کنند (استیفامسیگلی و همکاران، ۲۰۱۹). تجربه‌گرایی نیز بعنوان عامل سوم از پنج عامل شخصیت، به معنای آمادگی افراد برای پذیرش تغییرات زندگی است. افراد گشوده و تجربه‌گرا، انسان‌هایی هستند که نسبت به تجربه‌ی درونی و دنیای پیرامون کنجکاو بوده و زندگی آنها سرشار از تجربه

گرایش به خودکشی را نیز نشان داده‌اند، برای مثال می‌توان به پژوهش‌های قلعه نوی و همکاران (۱۳۹۹)، برجی و همکاران (۱۳۹۷)، آویدا و همکاران (۲۰۱۸)، مارکو و همکاران (۲۰۱۷) و جی‌هایزل و همکاران (۲۰۱۶) اشاره کرد. نتایج پژوهش‌ها در رابطه با نقش میانجی‌گری معنای زندگی، با پژوهش‌های لی و همکاران (۲۰۲۰) و نیکدل و همکاران (۱۳۹۹) همسو است.

به عنوان مثال لی و همکاران (۲۰۲۰) اثر میانجی‌گری معناگرایی بر رابطه بین صفات اسکیزوتایپی و خودکشی را بررسی کردند و نشان دادند معناگرایی یکی از عواملی است که می‌تواند نقش میانجی را بین ویژگی‌های شخصیت یا اختلالات شخصیتی و خودکشی ایفا کند؛ به گونه‌ای که با افزایش معنای زندگی، میزان خودکشی در بین افراد با اختلال شخصیت کاهش یافته است. همچنین نیکدل و همکاران (۱۳۹۹) نقش واسطه‌ای معنای زندگی در رابطه افسردگی و جو عاطفی خانواده با افکار خودکشی را بررسی کردند. یافته‌های پژوهش آنها نشان داد مسیرهای غیرمستقیم پژوهش از طریق معنای زندگی به‌عنوان متغیر میانجی با افکار خودکشی معنادار شدند. براساس نتایج پژوهش، مدل پیشنهادی رابطه افسردگی و جو عاطفی خانواده با میانجی‌گری معنای زندگی با افکار خودکشی از برازش مطلوبی برخوردار بود و این مدل در جهت شناخت عوامل مؤثر در افکار خودکشی بسیار با اهمیت بود. اینک پژوهشگر با برداشت از این یافته‌ها قصد دارد به این سوال پاسخ دهد که آیا معنای زندگی رابطه‌ی بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی را با گرایش به خودکشی میانجی‌گری می‌کند؟

در این مدل طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی به عنوان پیشایندهای معنای زندگی در نظر گرفته شده‌اند، به دنبال آن معنای زندگی هم بر گرایش به خودکشی اثر گذار است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. به منظور ارزیابی روابط بین متغیرهای مکنون و اندازه‌گیری شده از الگوی معادلات ساختاری (SEM) استفاده شد. در واقع

یک عامل محافظتی در برابر ایده‌ی خودکشی و اقدام به عمل خودکشی، معنای زندگی و جستجوی معنا در زندگی است (کوستانزا و همکاران، ۲۰۱۹). در پژوهش‌های زیادی معنای زندگی به عنوان عاملی محافظتی در برابر خودکشی گزارش گردیده است. در واقع معنای زندگی یکی از جدی‌ترین مسائلی است که ذهن انسان را به خود معطوف داشته است (رضایی و صافیان، ۱۳۹۲). داشتن هدفمندی و احساس خود ارزشمندی، منجر به تحقق معنا در زندگی می‌شود. احتمال دارد افراد خود انضباط به علت داشتن هدف، احساس کارآمدی کرده و مهار رویدادهای زندگی را در دست گیرند و قادر باشند ناکامی‌ها، مصیبت‌ها، تعارض‌های زندگی و حتی بغرنج‌ترین لحظات زندگی را نیز معنادار درک کنند و برای کنترل آنها به منظور رسیدن به اهداف زندگی تلاش نمایند و بدین ترتیب به معنا و هدف زندگی خود دست یابند. سپس رسیدن به هدف و معنای زندگی از طریق کنترل رویدادهای زندگی، به صورت چرخه تکرار شود به نحوی که کنترل رویدادهای زندگی که از طریق خود انضباطی میسر گردیده است، منجر به احساس داشتن معنا و هدف در زندگی گردد. در نهایت تکرار این چرخه سبب شود که خودانضباطی، هدایت رفتار را در دست گیرد (گایینی و همکاران، ۱۳۹۹). در این راستا پژوهش‌ها نشان داده‌اند که فقدان معنا در زندگی یا سطوح پایین آن، با برخی عوامل فشارزای روانی نظیر افسردگی (هدایتی و خزائی، ۱۳۹۵) و گرایش به خودکشی (لیوو و همکاران، ۲۰۲۰) همراه می‌باشد.

یافته‌های پژوهش‌های موجود، روابط بین متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی را با معنای زندگی تایید کرده‌اند. برای مثال، می‌توان به رابطه‌ی بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و معنای زندگی (پژوهش‌های گایینی و همکاران، ۱۳۹۹؛ طالب زاده و همکاران، ۱۳۹۷؛ غلامی‌تازه آباد و همکاران، ۱۳۹۶ و اورنگ و همکاران، ۱۳۹۶) و ویژگی‌های شخصیتی و معنای زندگی (اسچنر و بیگر، ۲۰۰۶؛ ایسایک و یوزب، ۲۰۱۵) و دمیربازکلیک و کورکات اون، ۲۰۱۸) اشاره کرد، همچنین پژوهش‌های موجود رابطه بین معنای زندگی و

۱. پرسشنامه طحواره‌های ناسازگار یانگ و همکاران (۱۹۹۸). به منظور سنجش طحواره‌های ناسازگار از پرسشنامه طحواره‌های ناسازگار یانگ و همکاران (۱۹۹۸) استفاده شد. این ابزار شامل ۷۵ سوال است که برای ارزیابی ۱۵ طحواره ناسازگار اولیه ساخته شده است. این طحواره‌ها عبارتند از: محرومیت هیجانی (سوال‌های ۱ تا ۵)، طردشدگی (سوال‌های ۶ تا ۱۰)، بی‌اعتمادی و بدرفتاری (سوال‌های ۱۱ تا ۱۵)، انزوای اجتماعی (سوال‌های ۱۶ تا ۲۰)، نقص و شرم (سوال‌های ۲۱ تا ۲۵)، شکست (سوال‌های ۲۶ تا ۳۰)، بی‌کفایتی و وابستگی (سوال‌های ۳۱ تا ۳۵)، آسیب‌پذیری بیماری (سوال‌های ۳۶ تا ۴۰)، خودتحوّل نیافته (سوال‌های ۴۱ تا ۴۵)، اطاعت (سوال‌های ۴۶ تا ۵۰)، ایثار و فداکاری (سوال‌های ۵۱ تا ۵۵)، بازداری هیجانی (سوال‌های ۵۶ تا ۶۰)، معیارهای سختگیرانه (سوال‌های ۶۱ تا ۶۵)، استحقاق (سوال‌های ۶۶ تا ۷۰) و خودکنترلی ناکافی (سوال‌های ۷۱ تا ۷۵). آزمودنی‌ها میزان موافقت یا مخالفت خود را با هر سوال روی یک پیوستار شش درجه-ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۶ (کاملاً موافقم) گزارش می‌دهند. در محاسبه پایایی توسط سازندگان با استفاده از روش بازآزمایی، ضرایب همبستگی برای خرده مقیاس‌ها در دامنه ۶۰ درصد تا ۸۵ درصد و از طریق همسانی درونی، در دامنه ۷۱ درصد تا ۹۰ درصد به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی مطلوب این ابزار است. برای بررسی روایی این پرسشنامه توسط سازندگان از روایی ملاک و سازه استفاده شد که براساس آن مطابقت زیادی بین ساختار نظری خرده مقیاس‌ها و نتایج عاملی روایی پرسشنامه مشاهده گردید. در پژوهش حاضر نیز ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های طحواره‌های محرومیت هیجانی، طردشدگی، بی‌اعتمادی و بدرفتاری، انزوای اجتماعی، نقص و شرم، شکست، بی‌کفایتی و وابستگی، آسیب‌پذیری بیماری، خودتحوّل نیافته، اطاعت، ایثار و فداکاری، بازداری هیجانی، معیارهای سخت‌گیرانه، استحقاق و خودکنترلی ناکافی، به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۲، ۰/۸۲، ۰/۸۵، ۰/۸۷، ۰/۸۲، ۰/۸۰، ۰/۸۴، ۰/۷۷، ۰/۷۴، ۰/۷۵، ۰/۷۹، ۰/۷۲، ۰/۸۰ و ۰/۷۲ به

الگویابی معادلات ساختاری یک روش تحلیل چندمتغیری نیرومند می‌باشد که از طریق آن می‌توان به آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای مکنون پرداخت. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر، شامل همه دانش‌آموزان مشغول به تحصیل دوره متوسطه دوم شهرستان گچساران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ (۱۰۳۰۰ نفر) است. در روش مدل‌یابی معادلات ساختاری هیچ راهبرد دقیقی برای تعیین حجم نمونه وجود ندارد. برای استفاده بهتر از روش معادلات ساختاری، هویل (۱۹۹۵)، حجم نمونه ۲۰۰ نفر را مطلوب می‌داند. به پیشنهاد کلاین (۲۰۰۵) نیز، به ازاء هر پارامتر محاسبه شده برای آزمون مدل دست کم به ۱۰ شرکت‌کننده نیاز است. البته چنانچه به ازاء هر پارامتر حدود ۲۰ شرکت‌کننده در نظر گرفته شود، این نسبت را برای آزمون مدل، مطلوب ترمی‌داند. باتوجه به اینکه پارامترهای مورد محاسبه در این پژوهش شامل ۱۹ پارامتر می‌باشد، با در نظر گرفتن نسبت ۲۰ به ۱، حجم نمونه ۳۸۰ نفر در نظر گرفته شده است و با در نظر گرفتن احتمال ریزش نمونه‌ها، تعداد ۴۰ نفر نیز اضافه در نظر گرفته شد تا در پایان، نتیجه پژوهش قابلیت تعمیم بیشتری داشته باشد. در مجموع ۴۲۰ نفر به عنوان نمونه فرضیه‌آزمایی و ۱۰۰ نفر به عنوان نمونه اعتباریابی انتخاب شدند. از آنجا که جامعه‌ی آماری تعیین شده نوجوانان مشغول به تحصیل دوره متوسطه دوم شهرستان گچساران می‌باشد، با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای ابتدا شهرگچساران و روستاهای آن به ۴ ناحیه تقسیم و از بین این نواحی دو ناحیه بصورت تصادفی انتخاب و با استعلام از آموزش و پرورش این نواحی و تعداد مدارس مقطع متوسطه دوم، از هر ناحیه ۶ مدرسه (۳ مدرسه دخترانه و ۳ مدرسه پسرانه) بصورت تصادفی انتخاب و از بین کلاس‌های این مدارس، ۲ کلاس به شیوه تصادفی برگزیده و پس از هماهنگی با دبیران کلاس‌ها، لینک پرسشنامه در اختیار دبیران کلاس‌ها قرار گرفت تا واردگروه‌های کلاسی خود نمایند و به این صورت نمونه‌ها انتخاب شدند.

ابزار پژوهش

مقیاس‌های توافق‌پذیری و با وجدان بودن با مقیاس روان‌پریشی‌خویی، $0/32$ و همبستگی انعطاف‌پذیری با عامل برون‌گرایی، $0/22$ گزارش شده است و ضریب پایایی با روش آلفای کرونباخ برای عوامل روان‌رنجوری، برون‌گرایی، تجربه‌گرایی، توافق‌پذیری و وجدانی بودن به ترتیب $0/83$ ، $0/75$ ، $0/80$ ، $0/79$ و $0/79$ بوده است که نشان‌دهنده پایایی مطلوب این مقیاس است (مرعشی و همکاران، ۱۳۹۵). در پژوهش حاضر نیز ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های روان‌رنجوری، برون‌گرایی، تجربه‌گرایی، توافق‌پذیری و وجدانی بودن به ترتیب $0/79$ ، $0/76$ ، $0/68$ ، $0/87$ و $0/86$ به دست آمد که حاکی از پایایی قابل قبول این خرده‌مقیاس‌ها بود و به منظور بررسی روایی این مقیاس، از شیوه تحلیل عامل تاییدی استفاده شد که یافته‌های مربوط به شاخص‌های نیکویی برازش حاصل از تحلیل عامل تاییدی ($X^2=4063/151$ ، $DF=1681$ ، $GFI=0/88$ ، $X^2/DF=2/417$ ، $AGFI=0/75$ و $CFI=0/70$ ، $IFI=0/80$ ، $RMSEA$) حاکی از برازش مناسب مدل با داده‌ها بود.

۳. پرسشنامه معنای زندگی (MLQ)^۱. به منظور سنجش معنای زندگی از پرسشنامه معنای زندگی استرگر و همکاران (۲۰۰۶) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۱۰ سوال است که دو بعد حضور معنا (سوال‌های ۱، ۴، ۵، ۶ و ۹) و جستجوی معنا (سوال‌های ۲، ۳، ۷، ۸ و ۱۰) را می‌سنجد. آزمودنی‌ها میزان موافقت یا مخالفت خود را با هر سوال روی یک پیوستار هفت درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) گزارش می‌دهند و سوال ۹ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شود. پژوهش‌ها نشان‌دهنده اعتبار و ثبات نمرات پرسشنامه معنای زندگی و روایی همگرا و افتراقی آن هستند (استگروشین، ۲۰۱۰، به نقل از مجدآبادی، ۱۳۹۶) برای مثال پایایی خرده‌مقیاس‌های حضور معنا و جستجوی معنا به روش آلفای کرونباخ توسط سازندگان به ترتیب $0/82$ و $0/87$ به دست آمد و در فاصله‌ی زمانی یک ماهه پایایی بازآزمایی مناسب ($0/70$) برای خرده‌مقیاس حضور

دست آمد که حاکی از پایایی قابل قبول این خرده‌مقیاس‌ها بود و به منظور بررسی روایی این مقیاس، از شیوه تحلیل عامل تاییدی استفاده شد که یافته‌های مربوط به شاخص‌های نیکویی برازش حاصل از تحلیل عامل تاییدی ($X^2=4345/156$ ، $DF=1901$ ، $AGFI=0/79$ ، $GFI=0/82$ ، $X^2/DF=2/286$ ، $CFI=0/80$ ، $IFI=0/81$ ، $RMSEA$) حاکی از برازش مناسب مدل با داده‌ها بود.

۲. پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی نئو (NEO-FFI). در پژوهش حاضر برای سنجش ویژگی‌های شخصیتی افراد، از فرم کوتاه پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی نئو که دارای ۶۰ سؤال است استفاده شد. این پرسشنامه توسط کاستا و مک کری (۱۹۸۵) معرفی شد و پنج مورد از ویژگی‌های شخصیتی افراد را مورد سنجش قرار می‌دهد که عبارتند از روان‌رنجوری (سوال‌های ۱، ۶، ۱۱، ۱۶، ۲۱، ۲۶، ۳۱، ۳۶، ۴۱، ۴۶، ۵۱ و ۵۶)، برون‌گرایی (سوال‌های ۲، ۷، ۱۲، ۱۷، ۲۲، ۲۷، ۳۲، ۳۷، ۴۲، ۴۷، ۵۲ و ۵۷)، تجربه‌گرایی (سوال‌های ۳، ۸، ۱۳، ۱۸، ۲۳، ۲۸، ۳۳، ۳۸، ۴۳، ۴۸، ۵۳ و ۵۸)، توافق‌پذیری (سوال‌های ۴، ۹، ۱۴، ۱۹، ۲۴، ۲۹، ۳۴، ۳۹، ۴۴، ۴۹، ۵۴ و ۵۹) و وجدانی بودن (سوال‌های ۵، ۱۰، ۱۵، ۲۰، ۲۵، ۳۰، ۳۵، ۴۰، ۴۵، ۵۰ و ۵۵). آزمودنی‌ها میزان موافقت یا مخالفت خود را با هر سوال روی یک پیوستار پنج درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) گزارش می‌دهند و سوالات ۳، ۸، ۹، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۲۳، ۲۴، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۳۸، ۳۹، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۸، ۵۴، ۵۵ و ۵۷ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. نتایج مطالعه‌ی کاستا و مک کری (۱۹۸۵) نشان داده است که خرده‌مقیاس‌های پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی نئو از همسانی درونی مطلوبی برخوردارند. روایی این پرسشنامه نیز در ایران به روش همبستگی خرده‌مقیاس‌های آن با پرسشنامه‌ی تجدید نظر شده‌ی آیزنک- فرم کوتاه در عامل روان‌رنجوری $0/72$ ، در عامل برون‌گرایی $0/70$ و همبستگی

1. Meaning in Life Questionnaire

قرار داد. در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ برای بررسی کفایت پایایی پرسشنامه گرایش به خودکشی مهرابی (۱۳۸۹)، $0/۸۶$ به دست آمد که حاکی از پایایی قابل قبول این پرسشنامه بود و به منظور بررسی روایی این مقیاس، از شیوه تحلیل عامل تاییدی استفاده شد که یافته‌های مربوط به شاخص‌های نیکویی برازش حاصل از تحلیل عامل تاییدی ($X^2=۱۶۵۹/۱۱۵$ ، $X2=۲۸۸$ ، $AGFI=۰/۷۴$ ، $GFI = ۰/۸۳۸۸$ ، $X2/DF=۵/۷۶۱$ ، $CFI= ۰/۷۸$ ، $IFI=۰/۷۸$ ، $RMSEA=۰/۰۷$)، حاکی از برازش مناسب مدل با داده‌ها بود.

روش اجرای پژوهش

این پژوهش از آمار توصیفی برای دسته‌بندی مشخصات فردی آزمودنی‌ها به منظور محاسبه فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار استفاده شد. همچنین در این پژوهش روش آمار استنباطی استفاده شده است. از چولگی و کشیدگی برای تشخیص نرمال بودن داده‌ها و از ضریب همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری استفاده شد. در راستای برازندگی الگوی پیشنهادی، از شاخص مجذور خی دو بر درجه آزادی، شاخص نکویی تطبیقی CFI ، شاخص نکویی برازش GFI ، شاخص نکویی برازش تطبیقی $AGFI$ و ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب $RMSEA$ بررسی شد. جهت تحلیل داده‌های پژوهش از نرم افزارهای $SPSS.26$ و $AMOS.26$ استفاده شد. سطح معناداری در این پژوهش $0/۰۵$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

میانگین (انحراف معیار) سن شرکت کنندگان در این پژوهش، $۱۷/۷۹$ ($۵/۰۵$) بود. پیش از انجام تحلیل‌های اصلی، چند تحلیل مقدماتی جهت کسب بینشی اولیه در ارتباط با داده‌ها انجام گرفت.

معنا و $0/۷۳$ برای خرده مقیاس جستجوی معنا به دست آمده است (استگر و دیگران، ۲۰۰۶). در پژوهش حاضر نیز ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های حضور معنا و جستجوی معنا، به ترتیب $0/۸۵$ و $0/۸۷$ به دست آمد که حاکی از پایایی قابل قبول این خرده مقیاس‌ها بود و به منظور بررسی روایی این مقیاس، از شیوه تحلیل عامل تاییدی استفاده شد که یافته‌های مربوط به شاخص‌های نیکویی برازش حاصل از تحلیل عامل تاییدی ($X^2=۱۰۴/۰۷۷$ ، $X2=۳۴$ ، $X2/DF=۳/۰۶۱$ ، $GFI = 0/۹۴$ ، $AGFI=0/۹۱$ ، $IFI=0/۹۶$ ، $CFI= 0/۹۶$ و $RMSEA=0/۰۷$)، حاکی از برازش مناسب مدل با داده‌ها بود.

۴. پرسشنامه گرایش به خودکشی. به منظور سنجش گرایش به خودکشی، مقیاس گرایش به خودکشی از فرم ایرانی پرسشنامه بالینی نوجوانان میلون (مهرابی، ۱۳۸۹) می‌باشد. این پرسشنامه، شامل ۲۷ سوال است که گرایش به خودکشی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. آزمودنی‌ها میزان موافقت یا مخالفت خود را با هر سوال روی یک پیوستار سه درجه‌ای لیکرت بصورت ۰ (خیر)، ۱ (تا حدودی) و ۲ (بله) گزارش می‌دهند و سوالات ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۴، ۲۵ و ۲۶ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. ضریب پایایی این پرسشنامه توسط سازندگان از طریق آلفای کرونباخ $0/۷۱$ و به شیوه‌ی بازآزمایی به فاصله ۱۰ روز $0/۷۳$ و روایی آن $0/۸۰$ و روایی تشخیصی آن نیز $0/۸۷$ بدست آمد (مهرابی، ۱۳۸۹). نمونه‌ای از سوال‌های این مقیاس عبارتند از: اغلب احساس تنهایی و پوچی می‌کنم، به مردن خودم زیاد فکر می‌کنم. کرمی و همکاران (۱۳۹۶) طی پژوهشی ضریب پایایی پرسشنامه گرایش به خودکشی به روش آلفای کرونباخ، $0/۸۷$ محاسبه کرد و روایی این پرسشنامه را به شیوه تحلیل عاملی مورد تایید

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش حاضر

ردیف	متغیرها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	حداقل نمره	حداکثر نمره
۱	طرواره‌های ناسازگار اولیه	۱۹۸.۴۵	۶۱.۱۱	۰/۲۳۹	۰/۰۹۲	۷۵	۴۱۷
۲	روان رنجوری	۳۴.۴۸	۷.۳۵	۰/۲۱۸	۰/۱۴۹	۱۶	۶۰
۳	برون گرایی	۳۳.۴۴	۶.۳۷	-۰/۲۶۳	۰/۱۲۷	۱۱	۵۲
۴	تجربه گرایی	۳۷.۴۲	۴.۴۷	-۰/۰۸۲	۰/۲۴۶	۲۲	۵۳

۵	توافق پذیری	۴۰.۱۹	۶.۰۰	-۰/۱۵۶	-۰/۲۹۵	۱۴	۵۷
۶	وجدانی بودن	۴۶.۳۷	۸.۲۰	-۰/۱۲۲	-۰/۲۸۳	۲۴	۶۰
۷	معنای زندگی	۵۴.۸۸	۱۱.۸۷	-۰/۲۸۹	-۰/۱۲۴	۱۵	۷۰
۸	گرایش به خودکشی	۴۳.۳۶	۸.۸۱	۰/۳۰۱	۰/۲۴۹	۱۷	۷۳

برخی از شاخص‌های برازندگی نشان دادند که الگو نیاز به بهبود دارد. گام بعدی ارتقای برازش الگوی پیشنهادی از طریق حذف دو مسیر غیر معنی دار (تجربه گرایی به معنای زندگی و تجربه گرایی به گرایش به خودکشی) که الگوی اصلاح شده اول می‌باشد و همبسته کردن خطاهای مسیر (معنای زندگی به گرایش به خودکشی) صورت گرفت که در نتیجه آن شاخص‌های برازش الگوی نهایی به سطح مطلوبی رسیدند. برازش الگوی پیشنهادی، الگوی اصلاح شده اول و الگوی نهایی با داده‌ها براساس شاخص‌های برازندگی در جدول ۳ نشان داده شده است

یافته‌های توصیفی مربوط به میانگین، انحراف معیار، چولگی، کشیدگی، حداقل و حداکثر نمره‌های شرکت کنندگان در پژوهش و ماتریس ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده اند. جهت آزمودن همزمان انگاره روابط مفروض در پژوهش حاضر، روش الگویابی معادلات ساختاری (SEM) اعمال گردیده است؛ پیش از بررسی ضرایب ساختاری، برازش الگوی پیشنهادی با داده‌ها مورد بررسی قرار گرفت، با وجود این که مقادیر برخی شاخص‌های برازندگی نشان دهنده برازش نسبتاً خوب الگوی پیشنهادی با داده‌ها بودند، اما

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
							طرحواره‌های ناسازگار اولیه
						۰/۵۱**	روان رنجوری
					-۰/۴۹**	-۰/۳۶**	برون گرایی
				-۰/۰۲۱	-۰/۰۷	-۰/۰۶	تجربه گرایی
			۰/۱۴**	۰/۵۵**	-۰/۴۲**	-۰/۴۵**	توافق پذیری
		-	۰/۴۷**	-۰/۰۳	۰/۴۶**	-۰/۴۰**	وجدانی بودن
	-	۰/۵۷**	۰/۳۶**	۰/۱۶	۰/۴۲**	-۰/۲۳**	معنای زندگی
-	-۰/۳۴**	-۰/۳۰**	-۰/۳۶**	-۰/۰۰۱	-۰/۵۰**	۰/۳۴**	گرایش به خودکشی

تحلیل‌های همبستگی بینشی در خصوص روابط دو متغیری بین متغیرهای پژوهش را فراهم می‌کند.

مندرجات جدول ۲ نشان می‌دهند که اکثر روابط در سطح $P > 0.05$ یا $P > 0.01$ معنی دار هستند. این

جدول ۳. شاخص‌های برازندگی الگوی پیشنهادی و الگوی نهایی

RMSEA	NFI	CFI	IFI	AGFI	GFI	X ² /DF	DF	X ²	شاخص برازندگی الگو
۰/۱۷	۰/۹۱	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۷۱	۰/۹۵	۱۳/۱۴۹	۷	۹۲/۰۴۶	الگوی پیشنهادی
۰/۱۱	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۹۲	۰/۷۹	۰/۹۵	۹/۲۸۸	۱۰	۹۲/۸۸۱	الگوی اصلاح شده اول
۰/۰۲	۰/۹۷	۱/۰۰	۱/۰۰	۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۳۲۷	۹	۲/۹۴۳	الگوی نهایی

همان گونه که جدول ۳ نشان می‌دهد، الگوی پیشنهادی از برازش نسبتاً خوبی برخوردار است. پس از حذف دو مسیر غیر معنی دار و همبسته کردن خطاهای یک مسیر،

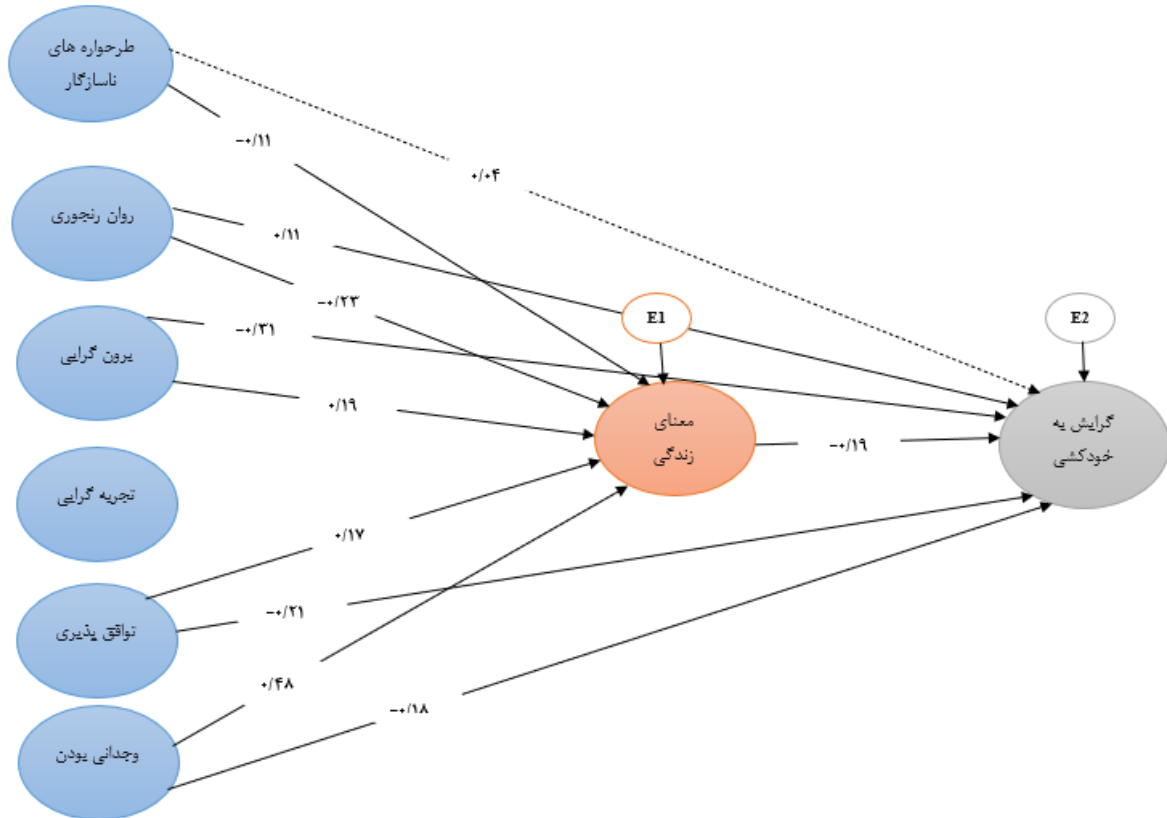
به توصیه نرم افزار AMOS-26 الگوی نهایی به سطح مطلوب رسید. جدول ۳ نیز مسیرها و ضرایب استاندارد آن‌ها را در الگوی نهایی نشان می‌دهد.

جدول ۴. الگوی ساختاری مسیرها و ضرایب استاندارد آن‌ها در الگوی پژوهش

مسیر	β	سطح معنی داری
طرحواره‌های ناسازگار اولیه معنای زندگی	-۰/۱۱	۰/۰۱۷
طرحواره‌های ناسازگار اولیه گرایش به خودکشی	۰/۰۴	۰/۴۴
روان رنجوری معنای زندگی	-۰/۲۳	۰/۰۰۰۱
روان رنجوری گرایش به خودکشی	۰/۱۱	۰/۰۴
برون گرایی معنای زندگی	۰/۱۹	۰/۰۰۲
برون گرایی گرایش به خودکشی	-۰/۳۱	۰/۰۰۰۱
توافق پذیری معنای زندگی	۰/۱۷	۰/۰۰۳
توافق پذیری گرایش به خودکشی	-۰/۲۱	۰/۰۰۰۸
وجدانی بودن معنای زندگی	۰/۴۸	۰/۰۰۰۱
وجدانی بودن گرایش به خودکشی	-۰/۱۸	۰/۰۰۷
معنای زندگی گرایش به خودکشی	-۰/۱۹	۰/۰۰۳

۱ نیز الگوی نهایی پژوهش حاضر را به همراه ضرایب مسیرهای آن نشان می‌دهد.

ضرایب مسیر در جدول ۴ حاکی از معنی داری ۱۰ مسیر مستقیم و غیرمعنی داری ۱ مسیر مستقیم هستند. شکل

شکل ۱. الگوی نهایی پژوهش حاضر به همراه ضرایب استاندارد مسیرها

روابط واسطه‌ای پژوهش حاضر نیز با استفاده از روش بوت استرپ ۴۱ آزموده شدند، نتایج بوت استرپ برای مسیرهای واسطه‌ای پژوهش در جدول ۵ نشان داده شده‌اند.

جدول ۵. نتایج بوت استرپ برای مسیرهای واسطه‌ای پژوهش حاضر						
مسیر	داده‌ها	بوت	سوگیری	خطای استاندارد	حد پایین	حد بالا
طرحواره‌های ناسازگار اولیه ← معنای زندگی ← گرایش به خودکشی	۰/۰۱۱۹	۰/۰۱۲۰	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۳۳	۰/۰۰۶۷	۰/۰۲۰۰
روان رنجوری ← معنای زندگی ← گرایش به خودکشی	۰/۰۷۴۷	۰/۰۷۳۹	-۰/۰۰۰۸	۰/۰۲۰۹	۰/۰۳۹۷	۰/۱۲۶۹
برونگرایی ← معنای زندگی ← گرایش به خودکشی	-۰/۰۸۷۹	-۰/۰۸۵۹	۰/۰۰۲۰	۰/۰۳۲۵	-۰/۱۶۱۰	-۰/۰۲۷۳
تجربه گرایی ← معنای زندگی ← گرایش به خودکشی	-۰/۰۱۰۵	-۰/۰۱۱۶	-۰/۰۰۱۱	۰/۰۳۸۰	-۰/۰۸۶۳	۰/۰۶۱۹
توافق پذیری ← معنای زندگی ← گرایش به خودکشی	-۰/۱۲۵۶	-۰/۱۲۵۸	-۰/۰۰۰۲	۰/۰۳۱۸	-۰/۱۹۳۱	-۰/۰۶۵۴
وجدانی بودن ← معنای زندگی ← گرایش به خودکشی	-۰/۱۴۹۹	-۰/۱۵۱۱	-۰/۰۰۱۲	۰/۰۳۸۴	-۰/۲۳۳۸	-۰/۰۸۰۰

که رابطه برخی از طرحواره‌های ناسازگار اولیه با گرایش به خودکشی معنادار شده، در حالیکه رابطه برخی دیگر از طرحواره‌های ناسازگار اولیه با گرایش به خودکشی معنادار نشده است. بعنوان مثال رابطه بین طرحواره‌های پردازش‌دگی، محرومیت هیجانی، بی اعتمادی، انزوای اجتماعی، نقص و شرم، بی کفایتی و وابستگی، اطاعت، بازداری هیجانی، خودکنترلی ناکافی و شکست با گرایش به خودکشی معنادار شده است که این یافته با نتایج پژوهش‌های پیلکین گوتن و همکاران (۲۰۲۱)، استفن و همکاران (۲۰۱۵) و رحیمی و همکاران (۱۳۹۶) هماهنگ است. ولی رابطه بین طرحواره‌های خودتحول نیافته، اثار و فداکاری، معیارهای سخت گیرانه و استحقاق با گرایش به خودکشی معنادار نشد که این یافته نیز با نتایج پژوهش‌های چویی و همکاران (۲۰۱۹)، نظری و همکاران (۱۳۹۶) و موبد و نادری (۱۳۹۴) ناهماهنگ است.

در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان بیان نمود نوجوانان دارای طرحواره‌های پردازش‌دگی، محرومیت هیجانی، بی اعتمادی، انزوای اجتماعی، نقص و شرم، بی

فاصله‌های اطمینان برای مسیرهای مندرج در جدول ۵ حاکی از قرار نگرفتن صفر در این فاصله‌ها در ارتباط با ۵ مسیر غیرمستقیم و نیز قرار گرفتن صفر در این فاصله‌ها در ارتباط با ۱ مسیر غیرمستقیم است؛ بنابراین از شش مسیر غیرمستقیم، ۵ مسیر معنی دار شدند. سطح اطمینان برای این فاصله ۹۵ و تعداد نمونه گیری مجدد بوت استرپ ۱۰۰۰ است.

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر، رابطه‌ی طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی با گرایش به خودکشی با میانجی‌گری معنای زندگی مورد بررسی قرار گرفت. در رابطه با طرحواره‌های ناسازگار اولیه، یافته‌های پژوهش حاضر نشان دادند طرحواره‌های ناسازگار اولیه بطور کلی دارای قدرت پیش بینی‌کنندگی معنی دار گرایش به خودکشی نوجوانان نبوده‌اند. این یافته با نتایج پژوهش‌های کریمی‌نمان و همکاران (۱۴۰۰)، عبدی و حناچی (۱۳۹۸)، برجی و همکاران (۱۳۹۷) و دیل و همکاران (۲۰۱۹) ناهماهنگ است. این به این معناست

دلیل ناراحت نشدن آنها، به خودکشی فکر نمی‌کنند (استفن و همکاران، ۲۰۱۵).

طرحواره ایثار نیز معمولاً باعث ایجاد رفتارهایی در فرد می‌شود که بیشتر با نام نوع دوستی و فداکاری شناخته می‌شود. افراد با این طرحواره خود را به طور کامل فدای دیگران کرده و از بسیاری خواسته‌ها و نیازهای خود بخاطر آنها می‌گذرند؛ بنابراین نداشتن گرایش به خودکشی نوعی فداکاری آنها نسبت به خانواده و عزیزانشان می‌تواند باشد که اگر پتانسیل خودکشی نیز داشته باشد، بخاطر دیگران، به آن فکر نکرده و خواستار آن نیستند. همچنین افراد دارای طرحواره معیارهای سخت گیرانه خودشان را افرادی تلاشگر و بی نقص گرا جلوه می‌دهند. آنها معیارهای بلندپروازانه دارند و مدام برای رسیدن به آنها تلاش می‌کنند و افراد با طرحواره استحقاق نیز در حقیقت تمایل و تلاش برای برتری، قدرت طلبی و به دست آوردن موقعیت ویژه و خاص دارند و در این مسیر فقط به خود و خواسته‌هایش فکر می‌کنند؛ بنابراین افراد با طرحواره‌های معیارهای سخت گیرانه و استحقاق، به دلیل داشتن اهداف و رویاهای بزرگ و روحیه تلاشگری که دارند امید به زندگی بالایی داشته و در مواقع شکست بیشتر از افرادی که دارای این طرحواره‌ها نیستند، می‌توانند آسیب ببینند و حتی به خودکشی فکر کنند چون به خودشان اجازه اشتباه کردن و شکست را نمی‌دهند (پیلکین‌گوتن و همکاران، ۲۰۲۱).

در رابطه با ویژگی‌های شخصیتی، در تحلیل فرضیه دوم پژوهش، یافته‌های پژوهش نشان دادند ویژگی‌های شخصیتی دارای قدرت پیش بینی کنندگی معنی دار گرایش به خودکشی بوده‌اند؛ به این صورت که ویژگی روان رنجوری بصورت مثبت و ویژگی‌های برونگرایی، توافق پذیری و وجدانی بودن بصورت منفی گرایش به خودکشی در بین نوجوانان را پیش بینی می‌کند؛ بنابراین نوجوانان دارای ویژگی شخصیتی روان رنجوری گرایش به خودکشی بالا و نوجوانان دارای ویژگی‌های شخصیتی برونگرایی، توافق پذیری و وجدانی بودن گرایش به خودکشی پایینی دارند. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیغمبرزاده (۱۳۹۹)، مرادی نسب و سیدعلیان (۱۳۹۹)، شاه محمد شهرستانکی و باباخانی (۱۳۹۵)، سیدصالحی

کفایتی و وابستگی، اطاعت، بازداری هیجانی، خودکنترلی ناکافی و شکست، گرایش به خودکشی بالایی دارند. بعنوان مثال پیلکین‌گوتن و همکاران (۲۰۲۱) طرحواره‌های ناسازگار اولیه، افکار خودکشی و آسیب به خود را در یک مطالعه فراتحلیلی مورد بررسی قرار دادند. بر این اساس ۱۷ مطالعه با بیش از ۲۰۰ گروه نشان داد که افکار خودکشی همبستگی زیادی را با طرحواره‌های نقص و شرم، انزوای اجتماعی، شکست، بی‌کفایتی و وابستگی، طردشدگی، بازداری عاطفی، خودآزاری و محرومیت عاطفی دارد. همچنین استفن و همکاران (۲۰۱۵) طرحواره‌های ناسازگار اولیه و خودآسیبی غیر خودکشی در میان بزرگسالان جوان را بررسی کردند. تعداد ۱۳۰ بزرگسال در این پژوهش شرکت کردند. نتایج نشان می‌دهد نمرات بالاتر در انزوای اجتماعی و بازداری عاطفی ممکن است افرادی را که به خود آسیب می‌رسانند از افرادی به خود آسیب نمی‌زنند را متمایز کند. بعلاوه، سطوح بالاتر طرحواره وابستگی/بی‌کفایتی ممکن است بین افرادی که فراوانی رفتارهای خودآسیبی بالاتر را گزارش می‌کنند و آنها را از افرادی که سابقه رفتارهای خودآسیبی کمتری را گزارش می‌کنند، متمایز کند. در حالی که نتایج پژوهش حاضر نشان داد که نوجوانان دارای طرحواره‌های خودتحول نیافته، ایثار و فداکاری، معیارهای سخت گیرانه و استحقاق، الزاما گرایش به خودکشی ندارند، یعنی تقریباً نیمی از آنها گرایش به خودکشی دارند ولی نیمی دیگر گرایش به خودکشی ندارند که در این رابطه احتمالاتی می‌تواند وجود داشته باشد که در ادامه به آن‌ها می‌پردازیم. به عنوان مثال، افراد با طرحواره خود تحول نیافته، در شخصیت افراد مهم زندگیشان از قبیل پدر، مادر، دوست و... حل می‌شوند به نحوی که نمی‌توانند هویت مستقلی از آنها برای خود داشته باشند؛ تا جایی که با غمگینی آنها غمگین و با شادی آنها شاد می‌شوند و هیچ کنترلی روی احساسات خود ندارند. برخی از این افراد از این بی‌هویتی رنج برده و احساس خفگی می‌کنند و می‌توانند مستعد داشتن گرایش به خودکشی باشند و آن را وسیله‌ای برای رهایی بدانند و برخی دیگر نیز خیلی نسبت به این موضوع حساس نبوده و بخاطر وابستگی به خانواده و تاثیر گرفتن از احساسات آنها و به دنبال آن به

اثرات غیرمستقیم (از طریق معنای زندگی) توضیح داد. در ادامه معنای زندگی نیز گرایش به خودکشی را تحت تاثیر قرار می‌دهند. به عنوان مثال، نیکدل و همکاران (۱۳۹۹) نقش واسطه‌ای معنای زندگی در رابطه افسردگی و جو عاطفی خانواده با افکار خودکشی در زنان وابسته به مواد مخدر را بررسی کردند. روش پژوهش کاربردی و از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه هدف کلیه زنان وابسته به مواد مخدر شهرستان اهواز و تعداد نمونه‌های موجود ۱۸۰ نفر است که از میان آن‌ها به روش نمونه‌گیری در دسترس ۱۴۹ نفر انتخاب شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد در مدل مفروض، کلیه مسیرهای مستقیم به افکار خودکشی، به جز جو عاطفی خانواده، معنادار هستند. مسیرهای غیرمستقیم نیز از طریق معنای زندگی به عنوان متغیر میانجی با افکار خودکشی معنادار شدند. براساس نتایج پژوهش، مدل پیشنهادی رابطه افسردگی و جو عاطفی خانواده با میانجی‌گری معنای زندگی با افکار خودکشی از برازش مطلوبی برخوردار است و این مدل در جهت شناخت عوامل مؤثر در افکار خودکشی زنان وابسته به مواد مخدر بسیار اهمیت دارد. برجی و همکاران (۱۳۹۷) نیز افکار خودکشی را براساس معنای زندگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در بین دانشجویان بررسی کردند. این مطالعه توصیفی-تحلیلی با شرکت ۲۴۰ نفر از دانشجویان رشته‌های مختلف دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شد. شرکت‌کنندگان با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. نتایج حاکی از این است که طرحواره‌های ناسازگار اولیه با خودکشی همبستگی مثبت داشتند. ایده‌ها، آسیب‌پذیری در برابر آسیب و انزوا/بیگانگی اجتماعی به طور معنی‌داری می‌تواند افکار خودکشی را پیش‌بینی کند. علاوه بر این، با افزایش آسیب‌پذیری در برابر آسیب و انزوای اجتماعی، احتمال افکار خودکشی افزایش می‌یابد. این مطالعه نشان داد که طرحواره‌های ناسازگار اولیه منجر به افزایش افکار خودکشی می‌شود؛ بنابراین طرحواره‌های ناسازگار اولیه یک عامل خطر برای افکار خودکشی در بین دانشجویان هستند. همچنین نتایج آنها نشان داد که معنای زندگی، به طور معنی‌داری

و حاتمی (۱۳۹۴)، سلطانی نژاد و همکاران (۱۳۹۲) و بولمل و همکاران (۲۰۱۳) همسو می‌باشد. به عنوان مثال، مرادی‌نسب و سیدعلیان (۱۳۹۹) رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی با گرایش به خودکشی را بررسی کردند. در این پژوهش با استفاده از روش مطالعه کتابخانه‌ای و اسنادی به جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های تحقیق پرداخته شد تا تبیینی مناسب در رابطه با موضوع مورد نظر ارائه شود. بررسی‌های انجام شده نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به خودکشی رابطه معنادار وجود دارد. یافته‌ها بیانگر این است که اگر ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری در افراد بالا باشد گرایش آن‌ها به خودکشی بیشتر است در حالی که بین ویژگی شخصیتی برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، توافق‌پذیری و باوجدان بودن رابطه عکس برقرار است و هرچه این صفات بالاتر باشد گرایش افراد به خودکشی کمتر است. همچنین سلطانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که ویژگی‌های شخصیتی هم چون ناامیدی، تکانشگری و بی‌ثباتی عاطفی به طور معناداری با خودکشی و افکار خودکشی و دیگر رفتارهای آسیب‌زنی ارتباط دارد. پژوهش بولمل و همکاران (۲۰۱۳) نیز که در زمینه رابطه بین ویژگی‌های شخصیت و خودکشی انجام شده حاکی از این است که ویژگی‌های شخصیتی با خطر خودکشی و افکار خودکشی رابطه داشته و می‌توانند آن را پیش‌بینی کنند.

در تحلیل فرضیه‌های غیر مستقیم پژوهش، یافته‌های پژوهش در رابطه با نقش میانجی گر معنای زندگی در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و گرایش به خودکشی نشان دادند که معنای زندگی در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه با گرایش به خودکشی نقش میانجی را ایفا می‌کند. این یافته‌ها همسو با نتایج پژوهش نیکدل و همکاران (۱۳۹۹) است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان بیان نمود معنای زندگی افراد در پاسخ به طرحواره‌های ناسازگار آنها به ما در درک و تبیین بهتر رابطه طرحواره‌های ناسازگار آنها با پیامد گرایش به خودکشی کمک می‌کنند. در واقع، رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و گرایش به خودکشی را می‌توان به واسطه

خودکشی رابطه مثبت داشت. ارتباط بین اسکیزوتایپی و خودکشی با گنجاندن معناگرایی کاهش یافت که ممکن است نشان دهد که معناگرایی می‌تواند تا حدی واسطه این رابطه باشد و ۵۵.۴۷٪ از ارتباط را تشکیل می‌دهد. سلطانی‌بناوندی و همکاران (۱۳۹۸) نیز نقش انسجام خانواده و انعطاف‌پذیری خانواده در پیش‌بینی شادابی تحصیلی دانشجویان با میانجی‌گری معنای زندگی را بررسی کردند. برای این منظور ۴۰۴ نفر (۱۵۴ پسر و ۲۵۰ دختر) از دانشجویان دانشگاه شهید باهنر کرمان به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای تصادفی، انتخاب و مطالعه شدند. نتایج نشان دادند متغیر انعطاف‌پذیری خانواده به‌صورت مثبت و معناداری، شادابی تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین، انعطاف‌پذیری خانواده از طریق وجود معنای زندگی، توانایی پیش‌بینی‌کنندگی شادابی تحصیلی را به‌صورت غیرمستقیم دارد. علاوه بر این، یافته‌ها نشان دادند متغیر انسجام خانواده از طریق بعد وجود معنا به‌صورت مثبت و از طریق بعد جست‌وجوی معنا به‌صورت منفی به پیش‌بینی شادابی تحصیلی قادر است. درنهایت، یافته‌ها نشان دادند اثرات غیرمستقیم مدل معنادارند؛ بنابراین، انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده با میانجی‌گری معنای زندگی، می‌توانند شادابی تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ بنابراین، نتایج این پژوهش برای تدوین برنامه‌های مربوط به بهبود و ارتقای شادابی تحصیلی می‌تواند استفاده شود که این به نوبه خود می‌تواند گرایش به خودکشی را کاهش دهد.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد.

سپاسگزاری

در پایان از تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش کمال تشکر و قدردانی را داریم.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

می‌تواند افکار خودکشی را پیش‌بینی کند؛ بنابراین، هرچه معنای زندگی بیشتر باشد، احتمال افکار خودکشی کمتر است. این مطالعه نشان داد که وجود معنا در زندگی منجر به کاهش افکار خودکشی می‌شود؛ بنابراین معنای زندگی یک عامل محافظتی برای افکار خودکشی در بین دانشجویان است (حتی در میان دانشجویانی که طرحواره‌های ناسازگار اولیه دارند)؛ پس می‌تواند رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و گرایش به خودکشی را میانجی‌گری کند.

در ادامه تحلیل فرضیه‌های غیرمستقیم پژوهش، یافته‌های پژوهش در رابطه با نقش میانجی‌گری معنای زندگی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به خودکشی نیز نشان دادند معنای زندگی در رابطه بین ویژگی‌های روان‌رنجوری، برون‌گرایی و وجدانی بودن با گرایش به خودکشی نقش میانجی را ایفا می‌کند؛ اما میانجی‌گری رابطه بین ویژگی تجربه‌گرایی و گرایش به خودکشی نمی‌باشند؛ بنابراین از ۴ مسیر غیرمستقیم ویژگی‌های شخصیتی به گرایش به خودکشی با میانجی‌گری معنای زندگی، ۳ مسیر معنی‌دار شدند. در مجموع این یافته‌ها نشان می‌دهند که معنای زندگی به خوبی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به خودکشی را میانجی‌گری کرده‌اند که همسو با نتایج پژوهش‌های سلطانی‌بناوندی و همکاران (۱۳۹۸) و لی و همکاران (۲۰۲۰) است. در تبیین این یافته می‌توان بیان نمود معنای زندگی افراد در نتیجه داشتن ویژگی‌های روان‌رنجوری، برون‌گرایی و وجدانی بودن، به ما در درک و تبیین بهتر رابطه ویژگی‌های شخصیتی با پیامد گرایش به خودکشی کمک می‌کنند. در واقع، رابطه ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به خودکشی را می‌توان به واسطه اثرات غیرمستقیم (از طریق معنای زندگی) توضیح داد. در ادامه خودکارآمدی نیز گرایش به خودکشی را تحت تاثیر قرار می‌دهند. به عنوان مثال، لی و همکاران (۲۰۲۰) اثر میانجی معناگرایی بر رابطه بین صفات اسکیزوتایپی و خودکشی را بررسی کردند. تعداد ۲۶۱۵ دانشجوی دانشگاه (شامل دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد) را برای شرکت در این مطالعه انتخاب شدند. معناگرایی با دو عامل دیگر رابطه معکوس داشت و اسکیزوتایپی با

منابع

- اورنگ، سهیلا؛ هاشمی‌رزینی، هادی؛ عبداللهی، محمدحسین. (۱۳۹۶). بررسی رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با معنای زندگی و بهزیستی روان‌شناختی سالمندان. *مجله سالمندی ایران*، ۱۲ (۳): ۳۴۵-۳۲۶.
- برجی، میترا. فرشادنی، الهه؛ خرمی، زهرا؛ قهاری، شهربانو. (۱۳۹۷). پیش‌بینی افکار خودکشی بر اساس معنای زندگی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در بین دانشجویان. *مجله سلامت جامعه*، ۶ (۲)، ۲۰۷-۱۹۶.
- پیغمبرزاده، سیدفیروزه. (۱۳۹۹). رابطه‌ی بین صفات شخصیتی و سبک‌های هویتی با گرایش به افکار خودکشی. *پنجمین کنفرانس بین‌المللی نوآوری و تحقیق در علوم تربیتی، مدیریت و روانشناسی، تهران*.
- جعفری، جلال؛ خدامرادی، حجت‌الله؛ حاجی‌زاده، علی. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر اقتصاد بر نرخ خودکشی در ایران. *فصلنامه مطالعات فرهنگی پلیس*، ۸ (۲)، ۱-۱۴.
- حسینی، فرزانه؛ نجفی، محمود؛ محمدی‌فر، محمدعلی. (۱۳۹۸). رابطه پنج صفت بزرگ شخصیت با افسردگی: نقش میانجی‌گر عزت‌نفس و خودکارآمدی. *پژوهش‌های مشاوره*، ۱۸ (۷۲): ۱۳۷-۱۱۴.
- رحیمی، زهرا؛ ابراهیمی، محمد. (۱۳۹۶). طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و گرایش به خودکشی؛ آزمون نقش واسطه‌ای نشخوار خشم. *دومین کنفرانس سراسری پژوهش‌های نوین در روانشناسی و علوم اجتماعی، تهران*.
- رضایی، قاسم؛ صافیان، محمدجواد. (۱۳۹۲). مطالعه و تأملی بر رویکرد آلبر کامو به معنای زندگی. *مجله پژوهش ادبیات معاصر جهان*، ۱۸ (۲)، ۶۳-۷۷.
- رضائیان، محسن. (۱۳۹۳). مسائل روش شناختی و آنها تأثیر بر مطالعات خودکشی. *مجله تجارت خاورمیانه*، ۷ (۲)، ۹-۱۷.
- سلطانی‌بانوندی، الهام؛ خضری‌مقدم، انوشیروان؛ بنی‌اسدی، حسن. (۱۳۹۸). نقش انسجام خانواده و انعطاف‌پذیری خانواده در پیش‌بینی شادابی تحصیلی دانشجویان با میانجی‌گری معنای زندگی. *پژوهشنامه روانشناسی مثبت*، ۵ (۳): ۷۰-۵۳.
- سلطان‌نژاد، ع. (۱۳۹۴). رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با آسیب به خودکشی و افکار و رفتارهای خودکشی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور*.
- سیدصالحی، محمد؛ حاتمی، حمیدرضا. (۱۳۹۴). مدل ساختاری ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های هویتی و حمایت اجتماعی ادراک‌شده با میانجیگری سبک‌های دفاعی و ناگویی هیجانی در پیشگیری از افکار خودکشی در سربازان. *فصلنامه روانشناسی نظامی*، ۷ (۲۶)، ۲۰-۵. شاملو، سعید. (۱۳۸۵). مکاتب و نظریه‌ها در روانشناسی شخصیت. تهران: انتشارات رشد.
- شاه‌محمد شهرستانکی، امید؛ باباخانی، نرگس. (۱۳۹۵). رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و افکار خودکشی و مقایسه آن در بین جوانان پسر بیکار و شاغل منطقه ۲ شهر تهران. *فصلنامه پژوهش اجتماعی*، ۸ (۳۲)، ۵۵-۳۸.
- شولتر، د. پ؛ شولتر، س. ا. (۲۰۱۳). *نظریه‌های شخصیت*. ترجمه‌ی سیدمحمدی، یحیی، (۱۳۹۲). تهران: ویرایش صالحی، زلیخا؛ نریمانی، محمد. (۱۳۹۸). پیش‌بینی رفتارهای خود جرحی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های مقابله با استرس. *مجله دانشگاه اردبیل*.
- طالب‌زاده شوشتری، لیلا؛ منادی، مرتضی؛ خادمی‌اشکذری، ملوک؛ خامسان، احمد. (۱۳۹۷). شناسایی معنای زندگی دانش‌آموزان: یک پدیدارشناسی مطالعه. *مجله مشاوره کاربردی*، ۶ (۱)، ۵۹-۷۶.
- عبدی، احد؛ حناچی، نفیسه. (۱۳۹۸). بررسی اثربخشی طرح‌واره درمانی گروهی بر تعدیل طرح‌واره‌های ناسازگار در دختران ۱۴ الی ۱۸ ساله دارای گرایش به خودکشی. *فصلنامه مطالعات و تحقیقات در علوم رفتاری*، ۳ (۶)، ۲۹-۲۲.
- غلامی‌تازه‌آباد، منصور؛ عموخلیلی، مرجان؛ رباط‌میلی، سمیه. (۱۳۹۶). نقش طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و احساس تنهایی در پیش‌بینی معنای زندگی در دانشجویان دانشگاه ایلام. *کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، مشاوره، تعلیم و تربیت، مشهد*.
- قلعه‌نوی، علیرضا؛ رفیعی‌راد، زهره؛ بشرپور، سجاد. (۱۳۹۹). پیش‌بینی افکار خودکشی بر مبنای معنای زندگی در افراد استفاده‌کننده از فضای مجازی. *اولین همایش ملی آسیب شناسی روانی، اردبیل*.
- کریمی‌نمان، معصومه؛ سلیمانیان، علی‌اکبر؛ رحیمی‌پردنجانی، طیبیه. (۱۴۰۰). رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با خودکشی گرایش دانش‌آموزان: نقش تعدیل‌کننده دلایل زندگی. *مجله بین‌المللی علوم رفتاری*، ۱۴ (۴)، ۲۰۵-۲۱۰.

- Aviad-Wilchek, Y. Ne'eman-Haviv, V. (2018). The relation between a sense of meaning in life and suicide potential among disadvantaged adolescent girls. *Int J Offender Ther Comp Criminol*; 62 (6):1474-87. DOI: [10.1177/0306624X16684566](https://doi.org/10.1177/0306624X16684566)
- Barzilay, S., Feldman, D., Snir, A., Apter, A., Carli, V., Hoven, C. W., et al. (2015). The interpersonal theory of suicide and adolescent suicidal behavior. *Journal of Affective Disorders*, 183, 68-74. DOI: [10.1016/j.jad.2015.04.047](https://doi.org/10.1016/j.jad.2015.04.047)
- Blüml, V. Kapusta, ND. Doering, S. Brähler, E. Wagner, B. Kersting, A. (2013). Personality factors and suicide risk in a representative sample of the German general population. *PloS one*; 8(10): 76646. DOI: [10.1371/journal.pone.0076646](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0076646)
- Brown, dikla & cinamon, Rachel gali. (2015). personality traits' effects on self-efficacy and outcome expectations for high school major choice. *international journal for educational and vocational guidance international Journal for Educational and Vocational Guidance*, 16 (3). 343-361. DOI: [10.1007/s10775-015-9316-4](https://doi.org/10.1007/s10775-015-9316-4)
- Cormier, A. Jourda, B. Laros, C. Walburg, V. Callahan, S. (2011). Influence between early maladaptive schemas and depression. *Encephale*; 37 (4): 293-8. DOI: [10.1016/j.encep.2011.01.001](https://doi.org/10.1016/j.encep.2011.01.001)
- Costa, Jr. P. T. (2001). "Gender differences in personality traits across cultures: Robust and surprising finding". *Journal of Personality and Social Psychology*, 81, 322-331.
- Costanza, alessandra. preltai, Massimo. Pompill. (2019). the meaning in life in suicidal patients: the presence and the search for constructs. *a systematic review: medicine (Kaunas)*, 55 (8):465. DOI: [10.3390/medicina55080465](https://doi.org/10.3390/medicina55080465)
- Cui Y, Kim S-W, Lee BJ. (2019). Negative schema and rumination as mediators of the relationship between childhood trauma and recent suicidal ideation in patients with early psychosis. *J Clin Psychiatry*; 80(3):17m12088. DOI: [10.4088/JCP.17m12088](https://doi.org/10.4088/JCP.17m12088)
- Dale, R., Power, K., Kane, S., Stewart, AM., & Murray, L. (2010). The Role of parental Bonding and early maladaptive schemas in the Risk of suicidal behavior. *repetition published online*, 15, 311-322. DOI: [10.1080/13811118.2010.524066](https://doi.org/10.1080/13811118.2010.524066)
- گابینی، سمیرا؛ سراوانی، شهرزاد؛ ضرغام‌حاجبی، مجید. (۱۳۹۹). پیش‌بینی طرواره ناسازگار خود انضباطی ناکافی براساس انگیزه پیشرفت، معنای زندگی و دشواری تنظیم هیجانی در دانشجویان. *مجله دست‌آورد‌های روانشناختی (علوم تربیتی و روانشناسی)*، ۴ (۲۸)، ۱۵۲-۱۳۳.
- محمدپور، عبدالباسط؛ دریا، محمد؛ کمندلو، زهرا؛ مدنی، یاسر. (۱۳۹۹). رابطه‌ی طرواره‌های ناسازگار اولیه با رضایت زناشویی با زنان نابارور شهر تهران. *مجله علمی- پژوهشی علوم روانشناختی*، ۱۱ (۹۴)، ۱-۱۵.
- مرادی‌نسب، منیره؛ سیدعلیان، حانیه‌السادات. (۱۳۹۹). رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی با گرایش به خودکشی. *ششمین همایش بین‌المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار، تهران*.
- مقیمیان، مریم؛ کریمی، طیبه. (۱۳۹۱). ارتباط صفات شخصیت و انگیزش تحصیلی در دانشجویان پرستاری. *نشریه پرستاری ایران*، ۲۵ (۷۵)، ۲۰-۹.
- موبد، فهیمه؛ نادری، فرح. (۱۳۹۴). رابطه طرواره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلبستگی با اندیشه‌پردازی خودکشی در مراجعین با اختلالات خلقی شهر اهواز. *کنفرانس پژوهش‌های نوین ایران و جهان در مدیریت، اقتصاد، حسابداری و علوم انسانی، سازمان‌ها و مراکز غیر دولتی*.
- نظری، الهام؛ حشمتی، رسول؛ دودکانلوی میلان، حمید. (۱۳۹۶). طرواره‌های ناسازگار اولیه پیش‌بینی‌کننده‌ی گرایش به خودکشی در دانشجویان. *مجله روانشناسی معاصر*، ۱۲، ۱۸۲۴-۱۸۲۱.
- نیکدل، مهدی؛ بختیارپور، سعید؛ نادری، فرح؛ احتشام‌زاده، پروین. (۱۳۹۹). بررسی نقش واسطه‌ای معنای زندگی در رابطه‌ی افسردگی و جو عاطفی خانواده با افکار خودکشی در زنان وابسته به مواد مخدر. *فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی*، ۱۲ (۴)، ۱۱۷-۱۳۸.
- هدایتی، م؛ خزایی، م. (۱۳۹۳). بررسی رابطه افسردگی، معنای زندگی و امید بزرگسالی. *مجله علوم اجتماعی و رفتاری*، ۱۴۴.
- یونسی، سپیده. (۱۳۹۹). اثربخشی طرواره درمانی در ادراک استرس تحصیلی و کمال‌گرایی تحصیلی دانش آموزان بر حسب شیوه‌های فرزندپروری. *پایان‌نامه دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران*.

- Segal, Jeanne. (2017). *Stress Symptoms, Signs, and Causes: Improving Your Ability to Handle Stress*.
- Stefa-missagli, Stefan. unterrainer, human-friedrich. giupponi, Giancarlo. (2019). Suicide and Personality Traits: A Multicenter Study of Austrian and Italian Psychiatric Patients and Students. *suicide and life-threatening behavior*, 50 (1), 220-232. doi: 10.1111/sltb.12579.
- Komar raju, M. & Nadler, D. (2013). Self-efficacy and academic achievement: Why do implicit beliefs, goals, and effort regulation matter?. *Learning and Individual Differences*, 7(1): 67-72. DOI: [10.1016/j.lindif.2013.01.005](https://doi.org/10.1016/j.lindif.2013.01.005)
- Konstantinos Tsirigotis, Wojciech Gruszczyn´ski, Marta Tsikriktsis Manickam. (2015). "Gender Differentiation in Indirect Self-Destructiveness and Suicide Attempt Methods (Gender, Indirect Self-Destructiveness, and Suicide Attempts)", *Psychiatry Q*, 85, 197–209.
- Kyoung- sae ,na. ,seo-eun, cho. ,jin pyo, hong. (2020). Association between personality traits and suicidality by age groups in a nationally representative Korean sample. *Medicine*, 99 (16):e19161. doi: 10.1097/MD.00000000000019161
- Large, M., Smith, G., Sharma, S., Nielsen, O., & Singh, S. P. (2011). Systematic review and meta-analysis of the clinical factors associated with the suicide of psychiatric in-patients. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 124(1), 18-9. DOI: [10.1111/j.1600-0447.2010.01672.x](https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.2010.01672.x)
- Li, S. Liu, D. Zhang, X. Zhao, J. (2020). The Mediator Effect of Meaningfulness on the Relationship Between Schizophyte Traits and Suicidality. *Front. Psychol.* 11:493. doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00493
- Luoma, J. B., & Villatte, J. L. (2012). Mindfulness in the Treatment of Suicidal Individuals. *Cognitive and behavioral practice*, 19(2), 265–276. doi.org/10.1016/j.cbpra.2010.12.003
- Marco, J.S., Perez, S., & Alandete-Garcia, J. (2016). Meaning in Life Buffers the Association Between Risk Factors for Suicide and Hopelessness in Participants With Mental Disorders. *Journal of Clinical Psychology*, 72(7), 689–700. 10.1002/jclp.22285.
- McGeown, S.P. Dave Putwain, D. Simpson, E.G. Buffy, E. Markham, J., & Vince, A. (2014). Predictors of adolescents' academic motivation: Personality, self-efficacy and adolescents' characteristics. *Learning and Individual Differences*. [10.1016/j.lindif.2014.03.022](https://doi.org/10.1016/j.lindif.2014.03.022)
- Pilkington, Pamela. Younan, Rita. Bishop, Amy. (2021). Early maladaptive schemas, suicidal ideation, and self-harm: A meta-analytic review. *Journal of Affective Disorders Reports* , 3, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.jadr.2020.100051>